

A) Gratitude and Simcha from the Supernatural

מצודת דוד תהלים פרק צב פסוק ה
(ה) בפעליך - במעשה הנסים שעשית לי:

B) Another focus Objective

A Challenge to the Shabbat Gratitude Thesis

ספר המנהיג דיני תפילה עמוד נב

ובצרפ' נהגו בשבתו וי"ט לדלג מזמור לתודה, וכן בדין לפי שהיו אומ' אותו בזמן הבית על (הקרבנ') הקרבת התודה, שהיו (אומ') [מביאין] ארבעה צריכי' להודות, ואין תודה קריבה בשבת וי"ט, דנדרים ונדבות אין קריבי' בהן, אבל בפרובינצ' וספרד אומ' אותו ולא יתכן..

R. Abraham ben R. Nathan was born in Lunel, Provence, c. 1155. For some years he lived in **Toledo, Spain**, Other periods he lived in **France and Germany**. During his wanderings, he noted the differences in custom between various communities, and later composed Manhig Bnei HaOlam (also known as HaManhig) recording them.

Today we will go even "deeper" into this idea

בראשית פרק מט פסוק טו

וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי נְעֻמָּה וַיֵּט שְׂכֻמוֹ לְסָבֵל וַיְהִי לְמִסְעָבֶד: ס

Contentment vs rest

ספורנו בראשית פרק מט פסוק טו

(טו) וירא מנחה כי טוב. וזה ראה שהמנוחה בשלמות המושכלות אשר בו תנוח הנפש כענין ומצאו מרגוע לנפשכם (ירמיהו ו, טז) שהוא הטוב והתכלית המכוון:

- Weekly Thinking Time
- Meshech Chachma Shabbat Vs Yom Tov

אבן עזרא תהלים פרק צב פסוק ה

כי - בעבור היות נשמת המשכיל בששת ימי המעשים מתבודדת בעסקי (ה) העולם על כן היא מתבודדת בשבת להבין מעשה השם ונפלאותיו על כן

Every 7 Years- Torah Knowledge & Knowing Hashem

כי שמחתי ה' בפעלך - על דרך שנות השמטה שישמעו כל התורה למען ילמדו ויראו והטעם כי שמחתי בדעתי כל מעשיך שהם ישרים:

ie the byproduct of the intellectual is satisfaction

- Process vs Culmination
- Every step appreciation

מלבי"ם ביאור המילות תהלים פרק צב פסוק ה
 בפעלך במעשי ידיך. פעל הוא העסק והמעשה הוא הגמר (ישעיה י"ב, נ"ט ו', (ה)
 :ירמיה נ' כ"ט. תהלות כ"ח ד')

Simcha of Awareness
Rav zt"l on Lifnei Hashem
But requires thought - 2 Jerusalem's

רד"ק תהלים פרק צב
 (ה) כי שמחתני. ביום השבת שמחתני בהתבונני בפעלך ובמעשי ידיך, שהיא
 העולם ואשר בו, וביום השבת שיש לי להתבונן בו אז אשמח, וזה חכמת
 הטבע, וכשאתבונן בה ואשיג ממנה מה שאשיג אשמח וארנן בלבי. זהו דבר כל
 חכם וחכם שמתבונן במעשה האל, לפיכך אמר: שמחתני, ארנן, לשון יחיד:

Limited knowledge but still simcha in what we know

אבן עזרא תהלים פרק צב פסוק ו
 (ו) מה - ולא יכולתי לחקור כי גדלו ממני מחשבותיך, מאד עמקו והנה גדלו כמו
 גבהו שהם למעלה מעלה והפך זה עמקו והכל כנגד האדם:

The Big Q?

רד"ק תהלים פרק צב פסוק ו
 (ו) מה גדלו מעשיך. כשאני מתבונן בהם אני מכיר כי גדולים הם וגבוהים
 להשיגם על השלמות, וכן עמקו מחשבותיך, שלא נגלו לחכמים טעמי העולם
 בשאלות קשות שיש בעיני העולם למה היה כך ולא היה כך, ואחת מן השאלות
 היא למה ברא האל העולם היום כך וכך שנים ולא בראו האל קודם לכן.

והתשובה בזאת השאלה ובזולתה: כך גזרה חכמתו ואנחנו לא ידענו דעתו ומחשבותיו למה, כי עמקו למטה וגדלו למעלה:

C) BNEI BINAH- Philosophical Complexities

Intellectual Surrender

רד"ק תהלים פרק צב פסוק ז

(ז - ח) איש בער לא ידע. זה הפסוק קשור למעלה ממנו או למטה ממנו. למעלה פירושו כך, סמך למה שאמר עמקו מחשבותיך, אמר: כל איש בער וכסיל הוא **שלא ידע ולא יבין זאת מה שאמר לדעת פעלך. ואם למטה ממנו יתפרש כך, איש בער לא ידע בפרוח רשעים כמו עשב, כלומר, שיצליחו בעולם הזה. אבל** החכמים ידעו כי להשמדם עדי עד, כלומר, שלא יהיה להם חלק לעולם הבא שהוא עדי עד. וההצלחה הוא שכר מעט מהמעשים הטובים שעשו בעולם הזה, משלם להם האל שכרם בעולם הזה כדי שיאבדו לעולם הבא בשכר מעשים הרעים שהם רבים, וכן אמר משה רבינו ע"ה (דברים ז, י): ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. ויש לפרשו גם כן שיהיה דבק למטה. ופירושו כטעם הראשון, כי כל איש בער וכסיל לא יבין לדעת הצלחת הרשעים בעולם הזה וצרת צדיקים בעולם הזה. כי אעפ"י שאמר להשמדם עדי עד, ואמר משה רבינו ומשלם אל פניו להאבידו, עוד נשארו שאלות קשות בזה הענין. ורבותינו ז"ל אמרו (ברכות ז, א) כי גם משה לא ידעו. ואמרו: שלשה דברים ביקש משה מלפני הקדוש ברוך הוא, שתים נתן לו ואחת לא נתן לו, וזאת היא שלא נתן לו: מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו. אמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות לג, יט): וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם, אף על פי שאינו הגון, וזהו מעשה האל יתברך שאמר עליהם מה גדלו, מה עמקו. בַּפְּרָח. הטעם שתבא להם הצלחה מהרה, והמשילם לעשב שיבש גם כן מהרה, אבל בצדיקים אמר כתמר וכארז:

Freedom of Choice Issues- But Justice Will be Served

רד"ק תהלים פרק צב פסוק ט

ואתה מרום. אעפ"י שהרשעים מצליחין אל יאמר אדם כי אין משגיח ורואה, כמו (ט) שאומרים מחוסרי אִמָּנָה כי אין האל משגיח במעשה בני אדם, כמו שהיו אומרים קצת בני עמנו אין ה' רואה אותנו, כי אין זה כמו שהם אומרים, אבל הוא משגיח ורואה, כמו שכתוב (ירמיה כג, כד): אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו, אבל תמהים בזה רוב העולם, לפיכך אמר: ואתה מרום לעולם ה', כלומר, ואתה רואה הכל

שְׁיִכְלוּ הַזֵּדִים וְהַרְשָׁעִים. וְכֵן אָמַר בְּזֶה הַמִּזְמוֹר: כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ:

Long Term & Eternal Dividends

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פב עמוד א

מלק. רבי נהוראי אומר: מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה, שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא: ושאר כל אומנות אינן כן, כשאדם בא לידי חולי או לידי זקנה או לידי יסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו - הרי הוא מת ברעב, **אבל התורה אינה כן, אלא משמרתו מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו, בנערותו מהו אומר? וקוי ה' יחליפו כח, בזקנותו מהו אומר? עוד ינובון בשיבה;** וכן הוא אומר באברהם אבינו: ואברהם זקן... וה' ברך את אברהם בכל. מצינו שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, שנאמר: עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חוקותי ותורותי

D) Simcha on Shabbat?

רמב"ם הלכות שבת פרק ל

הלכה א

ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים **כבוד ועונג**. שנאמר +ישעיהו נ"ח+ וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד

Yom Tov

רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו

הלכה טז

כשם כ שמצוה לכבד שבת ולענגה כך כל ימים טובים שנאמר +ישעיהו נ"ח+ לקדוש ה' מכובד וכל ימים טובים נאמר בהן +ויקרא כ"ג+ מקרא קדש, וכבר

בארנו הכיבוד והעינוג בהלכות שבת, וכן ראוי לאדם שלא יסעוד בערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה כערב שבת שדבר זה בכלל הכבוד, וכל המבזה את המועדות כאילו נטפל לעבודה זרה.

הלכה יז

שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג עם שאר ימים טובים כולם אסורים בהספד ותענית, וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו שנאמר +דברים ט"ז+ ושמחת בחגך וגו', אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד ואחד כראוי לו.

In Fact

Aveilut continues and

Yes Hespedit even on Shabbat

שו"ת תשב"ץ חלק ג סימן רצח

דמשום שבת גופיה לא מיתסר בהספד דלא אשכחן דשבת איקרי יום שמחה אלא עונג באכילה ויש אבלות בשבת בצנעה ומשום פורים מיתסר ויש כן בתענית למאן דציים כוליה שתא כמר בריה דרבינא בפ' אלו דברים בפסח (ס"ח ע"ב) משום איסור וכדאמר' התם מר בריה דר מנוחה ושמחה

However - A different type of SIMCHA

במדבר פרק י פסוק י

וּבְיוֹם שְׂמִחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלִיתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְקֹוֹק אֱלֹהֵיכֶם: פ

אבן עזרא במדבר פרק י פסוק י

(י) וביום שמחתכם ובמועדיכם - ששבתם מארץ אויב, או נצחתם האויב הבא עליכם וקבעתם יום שמחה כימי פורים ושבעת ימי חזקיה (ס"א חנוכה) שמחה.

רק המעתיקים פירשו וביום שמחתכם - שבת. התקיעה שישמעו ישראל וידעו כי העולות יקריבו ויכוננו לבם לשם:

תורה תמימה הערות במדבר פרק י הערה ח

ח) דאחרי דמועדים כתיב ביחוד נשאר לפרש ביום שמחתכם על שבת דלא איקרי מועד. והנה משמע מכאן דשבת נקרא יום שמחה, וכ"מ בירושלמי מגילה פ"א ה"ד לענין פורים שחל בשבת, והארכנו לבאר ענין זה בפ' בראשית בפסוק ויברך אלהים את יום השביעי. ועיין בבאורי הגר"א לספרי כאן שהרבה להגיה בדרשה זו:

Liturgy - Note Ari says Simcha 4x

ספר שבלי הלקט ענין שבת סימן פב

פעליו מאז ועל פסוקין שבתפלת מוסף השיב גאון זצ"ל כל תפלות שיש בהן פסוקין של קרבנות המוספין מצוה להזכירן ואם לא הזכירן יצא ידי חובתו בין בשבת בין ביום טוב. מה שאמרו ישמחו במלכותך פ"ה ה"ר אביגדור כהן צדק נר"ו שסמכו על שאומר וביום שמחתכם ובמועדיכם ואמר מר וביום שמחתכם זה שבת ויש לומר שעל זה סמכו לומר וישמחו בך כל אוהבי שמך ויש אומרים: וינוחו בו ישראל אוהבי שמך

Simcha & Zemirot

מנוחה ושמחה אור ליהודים.
יום שבתון יום מחמדים.
שומרי וזוכרי המה מעידים.
כי לששה כל כרואים נעומדים:

מנוחה ושמחה / Menuchah V'Simchah

The name of the composer, Moshe, is found in an acrostic formed by the first words of the first three stanzas. Beyond that, nothing is known about the composer, except that he lived during, or prior to 1545, when the zemer first appeared in print. The zemer lauds the rewards awaiting those who observe and honor the Sabbath properly.

מנוחה ושמחה

ל. מנוחה ושמחה לאור ליהודים. י"ל הכונה, כי ישוב הרצת ושמחה,
דער לייכט דעם איד, (הרה"ק הר"מ מקוברין, תורת אבות, שבת קצא)

תנועות ויתד ושלוש תנועות, עיי"ש. ד. נעל פי אסתר (ח טז).
בסידור בית יעקב פירש שהכוונה לאור הנרות. ובמטה יהודה כתב
ש'אורי' הוא כינוי לרוב טובה.

- א** מזמור שיר, ליום השבת. **1** A Psalm, a Song. For the sabbath day.
- ב** טוב, להודות ליהוה; ולומר לשמך עליון. **2** It is a good thing to give thanks unto the LORD, and to sing praises unto Thy name, O Most High;
- ג** להגיד בבקר חסדך; ואמונתך, בלילות. **3** To declare Thy lovingkindness in the morning, and Thy faithfulness in the night seasons,
- ד** עלי-עשור, ועלי-נבל; עלי הגיון בכנור. **4** With an instrument of ten strings, and with the psaltery; with a solemn sound upon the harp.
- ה** כי שמחתני יהוה בפעלך; במעשי ידך ארגן. **5** For Thou, LORD, hast made me glad through Thy work; I will exult in the works of Thy hands.
- ו** מה-גדלו מעשיך יהוה; מאד, עמקו מחשבתך. **6** How great are Thy works, O LORD! Thy thoughts are very deep.
- ז** איש-בער, לא ידע; וכסיל, לא-יבין את-זאת. **7** A brutish man knoweth not, neither doth a fool understand this.
- ח** בפרח רשעים, כמו עשב, ויציצו, כל-פעלי און: להשמדם עדי-עד. **8** When the wicked spring up as the grass, and when all the workers of iniquity do flourish; it is that they may be destroyed for ever.
- ט** ואתה מרום-- לעלם יהוה. **9** But Thou, O LORD, art on high for evermore.
- י** כי הנה איבך, יהוה-- כי-הנה איבך יאבדו: יתפרדו, כל-פעלי און. **10** For, lo, Thine enemies, O LORD, for, lo, Thine enemies shall perish: {N} all the workers of iniquity shall be scattered.
- יא** ותרם כראים קרני; בלתי, בשמן רענן. **11** But my horn hast Thou exalted like the horn of the wild-ox; I am anointed with rich oil.
- יב** ותבט עיני, בשורי: בקמים עלי מרעים-- תשמענה אזני. **12** Mine eye also hath gazed on them that lie in wait for me, {N} mine ears have heard my desire of the evil-doers that rise up against me.

- יג** צַדִּיק, כְּתָמָר יִפְרֹחַ; כְּאַרְז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגֶּה. **13** The righteous shall flourish like the palm-tree; he shall grow like a cedar in Lebanon.
- יד** שְׁתוּלִים, בְּבֵית יְהוָה; בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ. **14** Planted in the house of the LORD, they shall flourish in the courts of our God.
- טו** עוֹד, יִגְבוּיוֹן בְּשִׁיבָה; דְּשֻׁנִּים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ. **15** They shall still bring forth fruit in old age; they shall be full of sap and richness;
- טז** לְהַגִּיד, כִּי-יָשָׁר יְהוָה; צוּרִי, וְלֹא-עֲלָתָה (עוֹלָתָה) בּוֹ. **16** To declare that the LORD is upright, my Rock, in whom there is no unrighteousness. {P}